

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

DIREKTORAT ZA DELOVNA RAZMERJA IN PRAVICE IZ DELA

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 08

F: 01 369 78 32

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

PREDLAGAM VLADI
Urad Vlade RS za komuniciranje

gp.ukom@gov.si
matjaz.kek@gov.si

Številka: 1031-141/2018-2
Datum: 13. 11. 2018

Zadeva: Predlagam.vladi.si - predlog 9457-209: Pokojnine po novem zvišanje in uskladitev za vse

Spoštovani!

Na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljevanju MDDSZ) smo prejeli dopis, posredovan preko spletnega orodja predlagam.vladi.si, v katerem avtor predlaga zvišanje odmernih odstotkov za nove upokoјence in tudi vse tiste, ki so se že upokojili v skladu z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12 s spremembami ; v nadaljevanju: ZPIZ-2), saj naj bi bili po predlagateljevem mnenju le-ti prikrajšani pri odmeri pokojnine, ker naj bi se jim znižal odmerni odstotek. Obenem avtor predlaga tudi zvišanje pokojnin upokojencem, ki so se upokojili pred 1.1.2013, saj naj bi bili tudi ti prikrajšani pri višini pokojnine zaradi interventnih ukrepov.

Predlagatelju se zahvaljujemo za izraženo mnenje in podane predloge, hkrati pa z vidika pokojninskega in invalidskega zavarovanja uvodoma pojasnujemo, da ZPIZ-2 ni prinesel prikrajšanja upokojencev z vidika odmernih odstotkov, temveč je, ravno obratno, prinesel zaustavitev **nadaljnega padanja pokojnin, ki je bilo posledica zniževanja odmernega odstotka v skladu s prejšnjo zakonodajo**. Ta je po ZPIZ-1 za dopoljenih 40 let pokojninske dobe (moški) oziroma 38 let (ženske) padal iz 85 % v letu 1999 na 72,5 % v letu 2023 – vsako leto za 0,5 odstotne točke. V letu 2012 je odmerni odstotek za 40 let pokojninske dobe za moške znašal 78,5 %, za ženske za 38 let pa 84,5 %, v letu 2013 pa bi odstotka za omenjeno dolžino pokojninske dobe znašala 78 % (moški) oziroma 84 % (ženske). Oba odmerni odstotka bi nato do leta 2023 padla na 72,5 odstotka (za 40 oziroma 38 let pokojninske dobe). Novost pri ZPIZ-2 je predstavljal tudi nov način določitve valorizacijskih količnikov za preračun osnov iz prejšnjih let zavarovanja na primerljivo vrednost v letu, ko se posameznik upokoji. Z novim načinom določanja valorizacijskega količnika, ki upošteva le rast povprečne plače v RS, zaradi česar je ugodnejši od valorizacijskih količnikov po ZPIZ-1 (kjer so se količniki preračunavali na podlagi rasti povprečne plače v RS, povečane na uskladitev vseh pokojnin od 1.1.1991 dalje), je ZPIZ-2 **odpravil nesorazmerne posege v višino novo odmerjenih pokojnin in določil ustrenejši način izračuna valorizacijskih količnikov**. Vzpostavil je novi način odmere pokojnine, in sicer z uvedbo novih »čistih« neto odmernih odstotkov, v katerih je že upoštevana prilagoditev s količnikom v višini 0,732. Pokojnina zavarovanca za 40 let pokojninske dobe brez dokupa tako po ZPIZ-2 znaša 57,25%, za ženske s 40 leti pokojninske dobe brez dokupa pa bo po končanem prehodnem obdobju znašal 60,25% (**bruto odstotki bi znašali 78,21% - moški oz. 82,31% - ženske**). V primeru, da ZPIZ-2 ne bi bil sprejet, bi se odmerni odstotek za 40 let dopolnjene pokojninske dobe za moške od 1. 1. 2000 do vključno leta 2016 znižal za 8,5 odstotnih točk, torej s 85% na 76,5% od pokojninske osnove.

V zvezi z vašim predlogom o povišanju odmernega odstotka pojasnjujemo, da bo morebitni dvig odmernih odstotkov proučen v okviru prihodnjih sprememb pokojninske in invalidske zakonodaje, je pa potrebno upoštevati dejstvo, da dvig odstotka za odmero starostne pokojnine ne more biti takojšen, temveč je kakršnokoli spremembo, ki vpliva na višino pokojnine ali starost upokojenca, potrebno uvesti postopoma.

V zvezi s predlogom, da je potrebno zvišati pokojnine tudi tistim upokojencem, ki so se upokojili pred letom 2013, saj naj bi bili le-ti prikrajšani zaradi neizvedenih uskladitev pokojnin v preteklih letih, pa pojasnjujemo, da se Vlada RS strinja, da je namen usklajevanja pokojnin v zagotavljanju njihove realne vrednosti. Gre namreč za temeljni instrument, s katerim se ohranja vrednost pokojnin v daljšem časovnem obdobju, upokojencem pa se na ta način zagotavlja socialna in materialna varnost. Ker pa usklajevanje pokojnin odločilno vpliva tudi na višino potrebnih sredstev državnega proračuna, namenjenih za pokrivanje pravic, ki se izplačujejo iz pokojninske blagajne, se je zakonodajalec v času gospodarske in finančne krize odločil za sprejem varčevalnih ukrepov, s katerimi je uravnotežil javne finance. Ukrep »neusklajevanja« se ni nanašal samo na upokojence, ampak na vsa izplačila in transferje, ki se izplačujejo iz javnih blagajn in državnega proračuna, s čimer se je zasledovalo tudi enako obravnavanje vseh posameznikov. V letih po uvedbi Zakona za uravnoteženje javnih financ (ZUJF) so se pokojnine resda usklajevale omejeno ali pa sploh ne, vendar pa usklajevanje pokojnin od leta 2016, ko so bile izkazane ugodnejše družbeno ekonomske razmere, ni več podvrženo varčevalnim ukrepom. Pokojnine so se tako v predpreteklem in lanskem letu uskladile celo ugodneje, kot pa narekuje sistemska zakonodaja. V letu 2016 so se tako uskladile za 1,103 % namesto za 0,4%, kot bi znašala redna uskladitev, če bi se le-ta opravila v skladu z določbami ZPIZ-2. Tudi v letu 2017 je bila na podlagi Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2017 in 2018 (ZIPRS1718) opravljena uskladitev v višini 1,15 %, kar je več, kot pa če bi se pokojnine uskladile po določbah sistema zakona (ZPIZ-2), saj bi se v tem primeru pokojnine uskladile za 1,1%. Tudi v letošnjem letu so se pokojnine uskladile dvakrat, in sicer redno za 2,2% v februarju ter izredno za 1,1% v mesecu aprilu.

Kljub vsemu Vlada RS ugotavlja, da je potrebno v prihodnosti zagotoviti usklajevanje pokojnin v skladu s področno zakonodajo, saj se s tem med drugim dviga tudi zaupanje v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter na splošno v pravno varnost, kar mora biti cilj vsakokratne politike na tem področju. Tak predlog je vsebovan tudi v Beli knjigi o pokojninah, ki naj bi predstavljala okvir razvoja pokojninskega zavarovanja v prihodnje.

Nadalje bi v zvezi z gmotnim položajem upokojencev želeli izpostaviti nov **institut zagotovljene višine starostne ali invalidske pokojnine v višini 500 eurov** (znesek je v avgustu 2018 zaradi usklajevanj znašal 516,64 EUR), ki ga je uvedla sprememba pokojninske zakonodaje v preteklem letu. V skladu s to spremembo se posameznikom, ki so se upokojili s »polno pokojninsko dobo« oziroma se bodo po koncu prehodnih obdobj upokojili s 40 leti pokojninske dobe zagotavlja najnižja starostna ali invalidska pokojnina v višini 500 eurov, ne glede na to, da bi bila njihova pokojnina ob upoštevanju vseh določb ZPIZ-2 nižja od tega zneska.

Nadalje pojasnjujemo, da so bili v lanskem in letošnjem letu po več letih spet **vsii upokojenci, ne glede na višino pokojnine, upravičeni do letnega dodatka** v višini, ki je odvisna od višine pokojnine oziroma nadomestila, ki ga upokojenci oziroma zavarovanci prejmejo v mesecu, v katerem se izplača letni dodatek. Zneski letnega dodatka za posamezne razrede so se v letošnjem letu v primerjavi z letom 2017 zvišali za 10 EUR, cenzus za pridobitev določene višine letnega dodatka pa se je dvignil za 20 EUR.

Na koncu bi želeli še dodati, da se Vlada RS zaveda socialne stiske nekaterih kategorij upokojencev, zato tudi **koalicijski sporazum za obdobje 2018-2022** vsebuje skupek ukrepov na tem področju za vse upokojence. Iz Koalicijskega sporazuma tako izhaja zaveza, da se bo ob upoštevanju sorazmernosti vplačanih prispevkov skladno z javnofinančnimi zmožnostmi posebna pozornost namenila tudi zagotovitvi primerne višine pokojnin in preprečevanju revščine med upokojenci. Ob tem pa je potrebno poudariti, da je vsako sistemsko spreminjanje

pokojninske in invalidske zakonodaje vedno predmet intenzivnega socialnega dialoga ter tudi rezultat širšega družbenega konsenza in da je ob vsaki spremembi pokojninske in invalidske zakonodaje poleg zagotavljanja primerne višine prejemkov potrebno upoštevati tudi finančno vzdržnost pokojninskega sistema.

S spoštovanjem,

Pripravila:
Saša Šifrar
višja svetovalka I

mag. Katja Rihar Bajuk
GENERALNA DIREKTORICA

mag. Mitja Žiher
vodja sektorja